

ZUBERSKÉ NOVINY

PODROHÁČSKY OBČASNÍK

Ročník XIII.

Číslo 2

21. 5. 2009

Slovenskí šampióni v kulturistike prídu do Zuberca

V sobotu 20. júna 2009 bude v Zuberci poriadne „husto“. V kultúrnom dome sa uskutočnia Majstrovstvá Slovenska v kulturistike juniorov, klasickej kulturistike juniorov, body fitness junioriek, fitness juniorov a junioriek. Preteky budú nominačnými na Majstrovstvá Európy juniorov a junioriek.

Usporiadateľom podujatia je z poverenia VV SAKFST (výkonného výboru Slovenskej asociácie kulturistiky, fitness a silového trojboja v Bratislave) – VTJ Technika a FBC Liptovský Mikuláš v spolupráci s obcou Zuberec a pod záštitou starostu obce Ing. Vladimíra Šišku.

Možno si povieme, že takýto druh športu sa v Zuberci nepeštuje a je to niečo netradičné pre našu oblasť. Avšak nie je to až taká pravda. V Zuberci s nami býva aj Majster Slovenska v kulturistike dorastu do 80 kg – Roman Jandura. Tento titul

si vybojoval v roku 2008 v Nových Zámkoch. Spolu s ním súťažia s veľ-

mi dobrými výsledkami aj ďalší zuberskí pretekári Marián Jantofák a Juraj Harmata. Svojimi výsledkami dobre reprezentujú nielen svoj klub ale aj našu obec. Práve preto patronát nad týmto podujatím prijala obec Zuberec a nasledujúce tohtoročné

majstrovstvá sa uskutočnia práve v Zuberci.

Srdečne vás všetkých pozývame v sobotu 20. 6. 2009 do sály kultúrneho domu v Zuberci. Práve tu sa stanete svedkami bojov v 10 kategóriách o titul MAJSTER SLOVENSKA. Súťaž sa bude v týchto kategóriách: Kulturistika do 70 kg, do 80 kg a nad 80 kg, Klasická kulturistika, Fitness juniori, Fitness juniorky do 163 cm a nad 163 cm, Body fitness do 163 cm a nad 163 cm.

Začiatok podujatia je plánovaný na 14.00 hodinu. O podujatí vs budeme podrobnejšie informovať aj prostredníctvom stránky obce Zuberec – www.zuberec.sk.

Pavol Šroba

V škole už začali stavebné práce

Po splnení všetkých podmienok a doložení patričných dokladov potrebných k podpisu zmluvy, starosta obce dňa 29. apríla 2009 podpísal na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Ministerstvo poskytne obci z Európskeho fondu regionálneho rozvoja nenávratný finančný príspevok do výšky 930 148,33 EUR z celkových oprávnených nákladov 979 103,50 EUR.

Realizácia stavby „ZŠ Zuberec – využitie podkrovia; stavebné úpravy a zateplenie MŠ Zuberec začala 1. Mája 2009. Dodávateľ stavby Omoss s.r.o., Trstená, práce začal odstraňovaním pôvodných vrstiev plochej strechy Základnej školy. Ukončenie stavby podľa zmluvy je v apríli 2010, dodávateľ sľubuje ukončenie stavby i v skoršom termíne.

(vš)

Čakajú nás voľby do Európskeho parlamentu

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Pavol Paška rozhodnutím č. 2/2009 z 8. januára 2009 vyhlásil voľby do Európskeho parlamentu na sobotu 6. júna 2009. Voľby sa budú konať v čase od 7.00 hod. do 22.00 hod. Pre tých voličov, ktorí by chceli voliť mimo svojho trvalého bydliska, vydáva obecný úrad voličské preukazy do 4. 6. 2009. Všetkým voličom bolo doručené oznámenie o čase a mieste konania volieb a zoznam kandidátov.

Účasťou vo voľbách do EP rozhodnete, kto ovplyvní vašu budúcnosť a každodenný život takmer 500 miliónov európskych spoluobčanov. Ak to netrápi vás, rozhodne niekto iný – a vyberie vašich zástupcov do jediného priamo vo-

leného celoeurópskeho zhromaždenia. Zvolení poslanci Európskeho parlamentu budú formovať budúcnosť Európy nasledujúcich päť rokov. Postarajte sa, aby Európa bola taká, akú ju chcete mať. Kto nevolí, nech sa nestažuje.

Rozšírenie nízkonapäťových sietí

V rámci novonavrhovanej IBV Za Žleby bol v zmysle zastavovacej štúdie a projektovej dokumentácie „Inžinierske siete Zuberec“ realizovaný objekt SO 06 NN rozvody. Vedenie doplnené o rozpojovacie skrine umožňuje stavebníkom pripojiť svoje novostavby na elektrickú energiu. V rámci výkopových prác sa

podarilo tiež položiť kábel pre verejné osvetlenie. Akcia prebehla v rámci investícií Stredoslovenskej energetiky a.s. Za Žlebamí budeme pokračovať objektom SO 02 vodovodom, na ktorý máme schválené finančné prostriedky z Enviromentálneho fondu vo výške 31 534 EUR. Text a foto: Ing. Jozef Valek

Deň matiek

Nedeľa 10. mája 2009 bola Dňom matiek. Pri tejto príležitosti pripravil obecný úrad pre naše mamičky a staré poseedenie s kultúrnym programom v sále kultúrneho domu. Prítomným sa prihovoril starosta obce Ing. Vladimír Šiška, želal zdravie a veľa lásky, ale i vďaky za to všetko čo robia pre svoje rodiny a deti.

Svojím mamám a starým mamám sa potom v peknom programe predstavili deti zo základnej a materskej školy, súborov Roháčik, Zuberček, Izabella a Karolínka. Obecný úrad ako organizátor podujatia pripravil pre všetkých malé pohostenie a mamy a staré mamy si odniesli aj voňavý karafiát. Text a foto: Pavol Šroba

Uznesenie obecného zastupiteľstva z 30. apríla 2009

OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO

1. Berie na vedomie

- Kontrolu plnenia uznesení obecného zastupiteľstva
- Informácie starostu obce
- Správu o hospodárení ZŠsMŠ v Zuberci za rok 2008
- Správu o zhodnotení zimnej turistickej sezóny a o príprave na letnú turistickú sezónu.

2. Schvaluje

- Program rokovania obecného zastupiteľstva
- Návrhovú komisiu v zložení: Eduard Borsík a Stanislav Jantolák
- Záverčný účet obce a celoročné hospodárenie za rok 2008 bez výhrad
- Použitie prebytku rozpočtového hospodárenia z čiastky 1 932 tis. Sk, do rezervného fondu 10 %, t. j. 193 tis. Sk a zostatok 1 739 tis. Sk na vykrytie kapitálových výdavkov - renovácia živiničného krytu na uliciach Radová (MŠ - O. Šuriňák) a Hradý
- Hospodársky výsledok po zdaneaní z podnikateľskej činnosti TIK a MOD za rok 2008 TIK - 52 tis. Sk a MOD - 66 tis. Sk, v celkovej výške 118 tis. Sk použitý na krytie výdavkov v podnikateľskej činnosti.

- Odpredaj obecných pozemkov pre Blaženu Šuriňákovú, Zuberec ul. Andreja Bažika č. d. 207 podľa geometrického plánu č. 22/2009, parcela CKN 841/4, 841/1, 841/2 diel 10 o výmere 61 m², diel 11 o výmere 40 m², diel 12 o výmere 30 m² za cenu 1 euro/m²
- Odpredaj obecného pozemku pre Antona Majerčáka, Zuberec, ul. Andreja Bažika č. d. 50 podľa geometrického plánu č. 57/2007, parcela CKN 895/4 o výmere 76 m² a CKN 895/5 o výmere 110 m² za cenu 1,66 euro/m²
- Finančný príspevok pre občianske združenie „Hafiry“ vo výške 1000 eur na nákup materiálu (kroje)

3. Nesúhlasí

- S návrhom podmienok prenájmu ubytovne pod Grápu predloženými od TJ Roháče Zuberec (VCS TJ Roháče).

4. Žiada

- Starostu obce o prerokovanie podmienok prenájmu ubytovne a tenisových kurtov s vedením TJ Roháče za účasti dvoch poslancov obecného zastupiteľstva a predloženie návrhu nájomnej zmluvy na budúce zastupiteľstvo.
Ing. Vladimír Šiška starosta obce

Lato Warszawa

Od 24. do 26. apríla sa obec Zuberec zúčastnila na 14. ročníku najnavštevovanejšieho poľského veľtrhu cestovného ruchu LATO Warszawa 2009, ako jeden z 23 spoluvystavovateľov v expozícii Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (SACR). Našu obec zastupovali Ing. Mária Daňová a PhDr. Marianna Janoštinová. Veľtrh sa toho roku po prvý raz uskutočnil v nových výstavných priestoroch „Centrum Targowo-Kongresowe MT Polska“ na východnom okraji Varšavy. Napriek tomu, že nedokončená cestná infraštruktúra (a veľmi zlé značenie) spôsobovala problémy s dostupnosťou výstavniska, podľa oficiálnych údajov sa veľtrhu zúčastnilo 30 tisíc návštevníkov.

Prezentáciu SACR „Slovensko – Malá veľká krajina“ ocenili aj organizátori a návštevníci. Slovensku udelili špeciálne ocenenie v kategórii „Hit Leta“ za originálnu a profesionálnu expozíciu. Počas troch dní sa tu predstavili produkty cestovného ruchu Slovenska - hory, zámky, jaskyne, letná turistika, kultúrne pamiatky, cykloturistika, kúpele, termálne kúpaliská a aquaparky. Do národného stánku lákali návštevníkov aj temperamentné vystúpenia folklórného súboru Šarišan, cukrári zo Skalice piekli skalický trdelník a pripravené boli aj ukážky vín z Malokarpatskej vinohradníckej oblasti. Priaznivcov si našla aj naša hafirovica a kabáčik.

Okrem cestovných kancelárií a oblastných vystavovateľov – krajov, regiónov a obcí sa veľtrhu zúčastnili aj organizácie poskytujúce sprievodcovské služby a organizácie špecializované na určitý druh turistiky – turistiku pre deti a mládež, „jazykovú“ turistiku (teda jazykové kurzy), pútnickú turistiku alebo turistiku aktívnu (cyklistika, jachting, hudba atď.).

Návštevníci sa najčastejšie pýtali na mapy okolia, cyklotrasy a na možnosti aktívneho pobytu pre rôzne skupiny – rodiny s deťmi, mládež, seniorov, rekonvalescentov a pod. Aj keď bol veľtrh zameraný na leto, veľa otázok smerovalo k zim-

ným bežkárskym tratiam u nás (úprimne povedané, už dnes by sa malo začať s ich plánovaním a značením, aby tie desiatky kilometrov tratí, ktoré propagujeme, boli skutočne jazdné a bežkári nám neblúdili ako v minulých sezónach).

Väčšina vystavovateľov ponúkala možnosti pre aktívne strávenie dovolenky. Predstavovali veľmi často mikroregióny, či celé regióny s najrôznejšími možnosťami od tematických pobytov pre deti cez možnosti športovania po kultúrne aktivity a gastronómiu. Dá sa povedať, že ponuky ubytovania boli na veľtrhu druhoradé, ako samozrejmy doplnok prírodných i kultúrnych zaujímavostí a aktivít, ktoré oblasti prezentovali.

V tomto smere by sme sa doma mali zamyslieť, či je naša prezentácia naozaj motiváciou turistov k návšteve Zuberca. Máme síce nový katalóg, ale aj ten informuje iba stručne o tom, že tu máme hory, skanzen a niekoľko bližšie nepopísaných atrakcií v okolí, inak sa orientuje prevažne na ubytovacie služby. Doba sa mení a cestovný ruch tiež. Aj tie najlepšie fotografie príjemných a čistých izieb v našich (stále pribúdajúcich) ubytovacích zariadeniach dnes turistov sotva presvedčia, aby strávili dovolenku práve u nás.

Marianna Janoštinová

Volyby prezidenta Slovenskej republiky v našej obci

I. kolo

Počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov	1450
Počet oprávnených voličov, ktorým boli vydané obálky	849 58,55 %
Počet odovzdaných obálok	849 58,55 %
Počet platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov	846 58,34 %
Počet platných hlasov odovzdaných pre kandidátov:	
1. Bolilová Dagmara, PaedDr.	7
2. Gašparovič Ivan, doc., JUDr., CSc.	366
3. Martináková Zuzana	48
4. Melník Milan, prof., RNDr., DrSc.	39
5. Mikloško František, RNDr.	85
6. Radičová Iveta, prof., PhDr., PhD.	298
7. Sidor Milan, PhDr., CSc.	3

II. kolo

Počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov	1576
Počet oprávnených voličov, ktorým boli vydané obálky	1011 64,15 %
Počet odovzdaných obálok	1011 64,15 %
Počet platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov	1007 63,90 %
Počet platných hlasov odovzdaných pre kandidátov:	
1. Radičová Iveta, prof., PhDr., PhD.	506
2. Gašparovič Ivan, doc., JUDr., CSc.	501

*Ing. Vladimír Šroba
predseda volebnej komisie
Milan Hudec
podpredseda volebnej komisie*

Medzinárodná veterán rallye 500 km Slovenských

Obec Zuberec bude v dňoch 10. až 14. júna 2009 etapovým centrom 13. ročníka medzinárodnej veterán rallye 500 km Slovenských. Za etapové centrum nebol Zuberec zvolený náhodne. V uplynulých 12. ročníkoch peletón historických vozidiel prešiel Slovensko takpovediac krížom-krážom. Oravy, Liptova a Kysúc sa však dotkol iba okrajovo.

V tomto roku sa organizátorom podarilo získať veľmi silné zastúpenie automobilových posádok z frankofónnej oblasti. Účasť 103 posádok zo 17 štátov Európy a 48 historických automobilov, to je v európskom meradle niečo mimoriadne, neopakovateľné. Budeme vidieť Brohot Di z r. 1904, De Dion Bouton W (1904), Delage Type A (1905), Renault AX (1908), Delahaye 32 (1909), Darracq PR (1909), kompletný team Bugatti, ktorý je ozdobou každých pretekov. V českom zastúpení tu bude elektromobil Dora Phaeront z r. 1906 a ďalšie nemenej

zaujímavé skvosty historických automobilových značiek z celého sveta vyrobených do roku 1939.

Organizátori podujatia: 500 km Slovenských (nositeľ ocenenia Slovak Gold) a Vydavateľstvo AX inzerent – v úzkej spolupráci s Veterán Car Clubom Bratislava – Rusovce, členom Združenia zberateľov his-

torických vozidiel SR, členom orgánu svetovej organizácie F.I.V.A. a Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. V tradičných troch etapách spanilej jazdy historických vozidiel účastníci navštívia kultúrne, historické a prírodné krásy Oravy, Liptova a Kysúc.

Uplynulých 12. ročníkov presvedčili Slovensko o svojom poslaní. Propagovanie ušľachtilých myšlienok má vysokú spoločenskú úroveň, prezentovanú zaujímavým bulletinom podujatia, špecifickou mapou Slovenska, informačným plagátom a širokým mediálnym ohlasom. Penzión JOSU bude svedkom podpisu medzinárodnej zmluvy o spolupráci medzi Združením zberateľov historických vozidiel na Slovensku.

Aj v tomto ročníku prevzal záštitu nad podujatím prezident SR – Ivan Gašparovič, ktorý osobne odštartuje prvú liptovskú etapu. Záštitu prevzal i predseda VÚC Žilina Juraj Blánar, ktorý sa chystá účastníkom navštíviť. Veríme, že naše podujatie zaujme občanov a rozšíri ich obzor poznania o to, čo obyčajne vidíme v dokumentárnych filmoch alebo múzeách. Prajeme vám počas týchto dní príjemné zážitky.

*Stanislav G I a s a
prezident 500 km Slovenských*

Z pripravovanej monografie obce Zuberec

Rímsko-katolícka ľudová škola

Základné obecné školy vznikali pri farnostiach a do školskej reformy panovnícky Márie Terézie (ratio educationis) bola školská dochádzka nepovinná. Žiaci zo Zuberca patrili do školy v Tvrdošíne, v rokoch 1595-1787 do Nižnej a od roku 1787 do Habovky. Podľa kanonickej vizitácie farnosti v Habovke zo dňa 9. septembra roku 1820, ktorú vykonal spišský biskup Ján Ladislav Pyrker z Horného Eöru, vyučoval žiakov z Habovky a Zuberca učiteľ Matej Bugala, 33-ročný, dostatočne vzdelaný, zbožný a slušný. S ľuďmi vychádzal dobre, rozumel si s nimi. Školskú budovu v Habovke rozbírala a zničila katastrofálna povodeň v roku 1813 a ešte aj v roku 1820 sa vyučovalo vo farskej budove. Školu navštevovali len chlapi. Učiteľ vyučoval jazyk slovenský, latinský a maďarský, náboženstvo (vo štvrtok a sobotu podľa nového nariadenia diecézy), písanie, čítanie a matematiku. Zuberec a Habovka vyplácali učiteľovi odmenu 13 zlatých 30 grajciarov ročne, 7 meríc ovsu, 6,50 meríc jačmeňa, seno, maslo, ryby, kapustu, zemiaky, ľan, drevo na vykurovanie školy a bytu. Ďalšie odmeny mal za zvonenie v kostole, písanie svadobných ohlások, spievanie na pohreboch, procesiách a odpustoch (sv. Vendelína a Sedembolestnej Panny Márie), posvätenie domov a poľa.¹

Spišský biskup Jozef Bélik prišiel do Habovky dňa 6. júla 1833 na revíziu farnosti. V kanonickej vizitácii zaznačil o škole, že budovu zničila povodeň v roku 1813 a ešte stále sa vyučuje vo farskej budove, lebo obyvatelia nepostavili novú školskú budovu. Žiaci zo Zuberca už nechodili do školy v Habovke, lebo mali svojho učiteľa v obci, žiaľ, jeho meno nie je uvedené. Chýba aj informácia o školskej budove. O odmeňovaní učiteľa je zaznačené, že dostával obilie (jačmeň a ovos), seno, ľan, maslo, od spievania 6 zlatých 45 grajciarov, pri príležitosti vyberania naturálnych dávok 3 grajciare a za písanie ohlások 9 grajciarov. V čase búrok a víchric zvonil na zvonoch v kaplnke svätého Vendelína, lebo ľudia verili, že zvonením odvráti od dediny živelné pohromy.²

V období komasácie po zrušení poddanstva (1848) bola v Zuberci vysoká negramotnosť, aj richtár sa podpisoval krížikom. Mená všetkých občanov alebo členov obecného výboru na obecných svedectvách vypísal obecný notár a nasledoval vlastný podpis – krížik. Zuberčania sa rozhodli odstrániť negramotnosť a vybudovať obecnú školu. V školskej kronike Zuberca sa ako prvý učiteľ spomína Juraj Gonda, pravdepodobne vyučoval počas zimy vo svojom dome.³

Zuberčania pozvali za profesionálneho učiteľa Jozefa Štubendeka (? Štubendeka) z Tvrdošína. V roku 1848 sa spomína školská budova, v ktorej učiteľ býval a vyučoval. Každý gazda vyplatil učiteľovi jeden zlatý, vdovy a komorníci po 50 grajciarov. V spomenutom roku dostal učiteľ Jozef Štubendek ročnú odmenu za vyučovanie 165 zlatých od 160 roľníkov, 20 vdov a komorníkov (bezzemkov). Okrem toho

roľníci dávali učiteľovi naturálie – každý jednu hlávku kapusty, hrst ľanu, zemiaky, maslo a drobné odmeny počas odpustu, posvätenia domov a poľa. Učiteľ piekol oblatky pred Vianočami, lebo sa venoval včelárstvu. Žiaci roznášali oblatky po domoch a každá domácnosť venovala učiteľovi skromný príspevok. O vykurovanie školy sa staral obecný úrad.⁴

Učiteľ Jozef Štubendek patril medzi vynikajúce osobnosti svojej doby. Jeho pôsobenie v Zuberci ďaleko presahovalo rámec učiteľských povinností, významne prispel ku kultúrnemu a duchovnému rozvoju obce. Keď v roku 1861 odišiel zo Zuberca učiť do Vasilova, vyučoval žiakov piliar Jozef Skupeň (? Skubeň) do roku 1865 za ročnú odmenu 60 zlatých. Bol vynikajúcim muzikantom, v kostole opravoval organ, jeho žiaci Joštiakovci hrali na svätých omšiach v habovskom kostole počas Vianoc. Husle vystrúhali majstri v Zuberci a obecný úrad kúpil struny.⁵

Jozef Štubendek Zuberčanom veľmi chýbal, potrebovali učiteľa na plný úväzok a požiadali ho, aby opäť prijal učiteľské miesto v Zuberci. Jozef Štubendek sa oženil s Máriou Dzubnárovou a začiatkom decembra roku 1865 sa rozhodol vrátiť do Zuberca. Povožníci Ján a Matej Šišilovci a Jozef Matlák presťahovali učiteľa s rodinou z Vasilova do Zuberca dňa 10. decembra 1865. Pre vyučovanie to bol už najvyšší čas, lebo školský rok v obcej škole začína po sviatku Všetkých svätých. Rehoľa františkánov v Trstenej založila gymnázium a jedným z jeho učiteľov bol Jozef Štubendek. Do Trstenej chodieval vyučovať jeden deň v týždni a Zuberčania mu ochotne poskytlí povoz.⁶

Umelecký talent Jozefa Štubendeka dobre vplýval na obyvateľov, dedinu i farnosť. Bol vynikajúcim rezbárom. Do kostola v Habovke zhotovil figurky na hlavný oltár, kríž Krista Pána (1872), opravil hlavný oltár, vymaľoval kríž do nového cintorína v Zuberci (1866), vyrobil drevené ochranné puzdro na obecné pečatidlo, viazal obecné protokoly. Mal hudobné nadanie a jeho talentovaní žiaci sa celý svoj život venovali muzike vo svojich voľných chvíľach. Počas pôsobenia Jozefa Štubendeka v Zuberci sa hralo na husľkách, bubne aj klarinete. Obecný úrad kúpil klarinet v Malatinej roku 1870 a hrával na ňom Jozef Prč. Zaužívalo sa, že muzikanti hrávali každú nedelu v obecnom hostinci, prišli tu ľudia, zaspievali si a zatancovali. Jozef Štubendek pravidelne opravoval organ v habovskom kostole i v kaplnke svätého Vendelína v Zuberci. V roku 1872 zhotovil „kazateľnicu ku kaplnke zuberckej“. Založil ovocnú škôlku, lebo bol odborníkom v štepení ovocných stromov. Obecný úrad mu kúpil ovocinársky vosk (1869) a dal oplotiť ovocnú záhradu pri škole. Tento vzdelaný a schopný učiteľ mal Zuberčanov v úcte a počas morovej epidémie v roku 1873 ošetroval všetkých chorých napriek tomu, že sa mohol nakaziť a umrieť. Staral sa o bezdomovca a žobráka Jozefa Jureka Buzu a keď v roku 1877 zomrel, zhotovil mu truhlu.

Škola v Zuberci bola nízka drevenica s jednou triedou a bytom pre učiteľa. V obecných účtoch sú záznamy o každoročnom bielení školy a rôznych opravách. V 60. a 70. rokoch 19. storočia opravili šindľový strechu na škole, Martin Jazerčák vybudoval komín, Matej Vyparina a Huťan Gejdoš vyhotovili nové okná (1865), opravu okien vykonal Ondrej Priemaza v roku 1871, drevených podláh majster Ján Zúbek (1872), sklad ku škole vybudoval Jozef Stehulák (1872). Zástupca slúžneho z Tvrdošína vykonal revíziu školy v roku 1869 a školský inšpektor (škôldozorca Oravskej stolice) v roku 1871. Podľa ich názoru bola škola tesná, neodpovedala skutočným potrebám. Obec Zuberec rozhodla o výstavbe novej školy. Pozemok kúpila od Tomáša Pudiša, na ktorom Zuberčania vybudovali novú školu v roku 1874.⁷

Školská dochádzka bola 6-ročná, ale školský zákon z roku 1868 predpísal 8-ročnú školskú dochádzku. Ďalšie dva roky absolvovali žiaci nepovinnú opakovaciu školu, ktorú v Zuberci nazývali nedeľná škola. Prvú písomnú zmienku o nej máme z roku 1872 a učiteľ Jozef Štubendek dostával odmenu 10 zlatých za vyučovanie v nedeľnej škole. Spomenutý zákon zaviedol aj voľbu obcej školskej stolice na rímsko-katolíckej škole v obci. Jej duchovným predsedom bol pán farár z Habovky a svetským predsedom obecný richtár. Školská stolica rozhodovala o voľbe učiteľa, jeho peňažných a naturálnych odmenách, opravách školy a pod. Žiaci siesteho ročníka skladali skúšku (examen) pred komisiou členov školskej stolice a od roku 1874 sa konal pre žiakov majáles. Obecný úrad vyčlenil obyčajne dva zlaté na sladkosti pre žiakov.⁸ V roku 1880 sa v Zuberci rozšírila epidémia šarlachu, zomrelo 57 detí do veku 10 rokov.⁹

Počet žiakov v Zuberci roku 1881 dosiahol 120 a spomína sa druhý tzv. pomocný učiteľ Florián Felix. Členovia školskej stolice Rímsko-katolíckej ľudovej školy v Zuberci František Silvester (pán farár), Ján Borsík (richtár), Ján Šiška, Jozef Prč, Jozef Zúbek, Ján Marušák, Jozef Škerda, Juraj Kujan, Ondrej Bažik, Jozef Šroba, Jozef Kubica, Ondrej Filek, Ondrej Silvester, Tomáš Majerčák, Jozef Valek, učiteľ Jozef Štubendek a pomocný učiteľ Florián Felix sa zišli v tretí deň po Turičnej nedeli (18. júna) roku 1881, aby rozhodli o odmenách a naturálnych dávkach učiteľov v zmysle školského zákona z roku 1868 a podľa príkazu dekana Ondreja Kuchára. Učiteľ dostával v hotovosti z obecnej pokladnice mzdu 120 zlatých a školné tzv. didactrum od rodiča každého žiaka 25 grajciarov pri zápise detí do školy. Naturálne dávky boli nasledovné:

1. šváby dobrej ve spolek dvadsať centov, rátajúc jeden cent po 90 grajciarov, alebo 18 zlatých od 120 žiakov,
2. jačmeň od každej rale po dve merice, čiže od 7 ralí 14 meríc, alebo 42 zlatých,
3. sena 15 centov, rátajúc 1 zlatý, činí 15 zlatých,
4. kapusty dostáva učiteľ dve dobré hlavy od každého gazdu, čo

- od 160 gazdov činí 320 hlávok alebo 11 centov, berúc 30 hlávok za cent, činí 17 zlatých,
5. ľanu dostáva učiteľ dve hrsti dobre a čisté, rátajúc od 160 gazdov 320 hrstí po 11 centov, berúc 30 hlávok za jeden cent, činí 17 zlatých,
6. dreva mäkkého a zdravého dávať máme a dávame učiteľovi pre jeho vlastnú potrebu sedem siah, rátajúc jednu siahu po dve zlaté, činí 14 zlatých,
7. podobne dávame na ohrev izby školskej štyri siahy mäkkého dreva. Všetko toto drevo stína, zväčša a zrúbe svojimi keľčikami (na svoje náklady) obec, vždy staraf povinnosť má, aby tak učiteľ ako i škola včasne drevom zaopatrené boli.
8. učiteľ užíva jednu orácu zemičku (v lokalite Pastva niže vsi) pod vysiatia jeden a štvrt merice jačmeňa, čistý výnos z nej činí 9 zlatých,
9. podobne má učiteľ záhradku pri svojom dome, ktorej čistý výnos obnáša 1 zlatý,
10. škola má vlastnú štepnicu, ohradenú pri školskej budove,
11. učiteľ má slobodnú pašu pre toľko statku, koľko vychovať vládze,
12. taktiež má učiteľ celkom slobodné bývanie, obecnými útratami sa vydržiavať májúce,
13. za školu opakujúcu od každého školopovinného opakovníka, chlapca alebo dievčata, berie 55 grajciarov, pri 48 žiakoch to činí 26 zlatých 40 grajciarov.¹⁰

Takto odmena učiteľa v Zuberci predstavovala ročne 300 zlatých 40 grajciarov. V 90. rokoch 19. storočia bola školská budova vo veľmi zlom stave následkom povodní. Obec rozhodla vybudovať novú budovu v roku 1894. Drevo poskytol Oravský komposesorát po rozhodnutí Oravskej stolice. V novej škole pôsobil ako školník roľník Ján Jantačka za odmenu 12 zlatých. Medzi jeho pracovné povinnosti patrilo vykurovať školu, čistiť komín a nosiť pitnú vodu 120 žiakom v kanvičke každý deň. V zime sa v škole svetlilo petrolejovými lampami, ktoré kúpil obecný úrad. Od roku 1893 začala pravidelná ročná lekárska prehliadka žiakov doktorom Kuksom z Tvrdošína. Rodičia nemali peniaze na šľabikáre pre svoje deti a tak obecný úrad kúpil knihy v roku 1894 za 668 zlatých.¹¹

Školská budova sa nachádzala v strede obce pri vicinálnej ceste a pozostávala z dvoch učebni s rozmermi 8 m (dĺžka), 4,67 m (šírka) 3,74 m (výška) a druhá učebňa 7,94 m x 5,70 m x 3,74 m. V prvej učebni boli tri obloky v dlhšej stene obrátené na severovýchod a dva obloky v kratšej stene obrátené na juhovýchod. V druhej učebni boli v dlhšej stene dva obloky na juhovýchod a v kratšej stene dva obloky na juhovýchod. Na vykurovanie učebni sa používali bahrikové pece. V budove bol byt pre učiteľa (1 kuchyňa, tri izby, komora). Predššie bola spoločná pre byt aj učebne. Škola nemala dvor, budova bola v tesnom susedstve ostatných rodinných domov, dokonca žiaci chodili na záchod cez dvor Doroty Jantačkovej. Pri škole nebola ani studňa.¹²

Dvaja umelci a ich dielo v zuberskom kostole

Je pre nás veľmi povzbudivé, že čestný občan Zuberca, pán farár Ludwig Stegl, sa živo zaujíma o dianie u nás a je aj čitateľom Zuberských novín. Po prečítaní článku o symboloch svätcov v našom kostole nám poslal (po slovensky napísané) údaje o autoroch obrazov a sochy sv. Vendelína i krásny výklad symbolického významu obrazov.

I. Z kroniky pána farára P. E. Bárdoša

V knižke „Historia parochialis ecclesiae Habovkaensis – Historia farnosti Habovka“ čítame: „V roku 1952 bol prvýkrát zuberský kostol vmaľovaný akademickým maliarom J. Jelínkom“ (str. 139). O pár riadkov ďalej: „Sochu sv. Vendelína na hlavnom oltári navrhol akademický sochár Karel Zentner“ (str. 140). Svoje živé dojmy zachytili obidvaja umelci kresbou na korešpondenčnom lístku, ktorý poslali pánu farárovi Bárdošovi v roku 1952. Znázorňuje, ako jazdili „dvojkonnými silami“ z Habovky na Veľké Borové. Kresba je reprodukováaná na strane 141.

Kto boli títo umelci a ako k nám dodnes prehovávajú ich diela?

II. Umelci a ich dielo

JIŘI JELÍNEK

Z jeho života

Z knihy Dr. Prokopa Tomana „Nový slovník československých výtvarných umělců“, (1947, nakladatel Rudolf Ryšavý v Praze) máme nasledujúce informácie:

„Jelínek, Jiří, *10.1.1904 v Hořicích. Malí v Praze-Dejvicích. Studoval v Paříži. Venoval se umění církevnímu (kostel ve Chvalenicích u Přerova). Roubal-Rytíř: Vademcum, II, 74“.

Okrem iných miest pracoval aj v kostole v Novoti a v Čechách v Albrechticiach nad Vltavou v kostole sv. Petra a Pavla (<http://www.albrechticenadvltavou.cz/albrechtice/kostel.php>): „...Mimořádně významná je malířská výzdoba interiéru... Celistvé jsou malby dochované zvláště v presbytáři, kde je objevil v roce 1943 akademický malíř Jiří Jelínek...“.

Z kroniky pána farára P. E. Bárdoša vieme, že J. Jelínek maľoval aj v habovskom kostole: „V jeseň 1951 sa pristúpilo k premaľovaniu habovského kostola. Maľovanie prevzal akademický maliar Jiří Jelínek z Prahy“.

O zuberskom kostole pán farár Bárdoš písal: „Zariadenie kostola po vysviacke roku 1932 bolo veľmi núdzne a provizórne. Hlavný oltár mal sochu Božského Srdca Ježišovo... Na bočnom oltári bola umiestnená plastika patróna kostola sv. Vendelína prenesená z kaplnky v zuberskom cintoríne. Táto plastika je znovu na pôvodnom mieste – v kaplnke v Plavisku – v cintoríne... Návrhy na celé zariadenie vypracoval akademický maliar Jiří Jelínek“ (str. 139).

Sv. Vendelín na obrazoch za oltárom

Jiří Jelínek dostal za úlohu vybrať dôležité body z uctievania sv. Vendelína, aby tí, čo sa na ne budú pozeráť, mohli v nich nájsť svätca i sami seba. Autor „neodfotil“ momentku z minulosti, ale preložil vtedajšiu situáciu do prítomnosti. Maliar tým hovorí k divákovi: „To, čo vidíš, to sa tá týka“. Znamená to, že každý obraz nielen rozpráva o histórii, ale má aj posolstvo. Tak vznikli štyri obrazy (zľava doprava): Odchod – Pastier oviec – Pastier ľudí – Patrón Zuberca. Nasledujeme teda rozprávanie obrazov.

Odchod

V popredí vidíme postavu Vendelína, mladého princa v Škótsku. Dostal posolstvo. Posol znamená po latinsky „angelus“. Preto vidíme vedľa Vendelína anjela. Anjel je veľký, lebo aj posolstvo je veľké - odchádzať. Človek musí stále odchádzať: z detstva do mládenectva, z mládenectva do dospelosti. Aj vo viere. Treba nám zanechať detské topánky a rásť „kým nedospějeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku“ (Ef 4,13). Spomeňme si na učeníkov, ktorí počuli hlas pána Ježiša Krista: „Podte za mnou.“ A zanechali všetko a nasledovali ho. Tak poslúchal aj Vendelín. Zanechal svetské kráľovstvo a hľadal a našiel kráľovstvo Božie.

Najprv treba počúvať – ušami aj srdcom. Boh k nám hovorí cez okolnosti nášho života a v našom srdci. Počúvajte.

Pastier oviec

Legenda hovorí: sv. Vendelín pásol stádo veľmi ďaleko od domu svojho pána. Ten ho stretol a nahneval sa, lebo čakal hostí a potreboval mäso, takže sa bál, že stádo nebude dosť zavčas doma. Vendelín mu povedal: „Pán Boh to zariadi.“ A skutočne, Vendelín so stádom bol doma prv ako jeho pán.

Niektorí ľudia dnes hovoria: „To je len legenda, to nie je história. Netreba ju teda počúvať.“ Ale zle pochopili o čo ide. Nejde o zázrak, ide

o to, čo nám legenda chce povedať. Ide o posolstvo. Vedľa seba stoja sluha a pán. Maliar namaľoval oboch rovnako vysokých. V tom je zvláštna myšlienka obrazu: ľudia sú v podstate rovnakí. Môžeme si pripomenúť aj to, čo hovorí Pán Ježiš: „Kto je medzi vami najväčší; bude vašim služobníkom. Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“ (Matúš 23,11.12). Túto pravdu treba nielen čítať, ale aj uskutočniť.

Pastier ľudí

Blízko miesta, kde žil Vendelín, sa nachádzal jeden z najstarších benediktínskych kláštorov v Nemecku, v sárskom meste Tholey. V životopise sv. Vendelína sa dočítame, že mnísi po smrti opáta prišli k samotárovi Vendelínovi a prosili ho, aby sa stal ich opátom. Na obraze vidíme, ako to Vendelín ľavou rukou odmietal. Vedel, že úloha to bude ťažká. Ale vedel aj to, že človek nežije sám pre seba. Tak pravou rukou ukazuje k sebe. Keď si to situácia vyžaduje, treba prijať, nie odmietiť. Sv. Pavol písal Filipanom (1,23-25): „Túžim zomrieť a byť s Kristom... ale zostať v tele je zasa potrebné pre vás. A s istotou viem, že zostanem a budem s vami všetkými na váš ošoh a radosť z viery.“ A pamätáte si, čo hovorí Pán Ježiš, že Dobrý pastier dá život za ovce? To je posolstvo. Kto má uši, nech počúva.

Patrón Zuberca

V roku 1768 si Zuberčania postavili murovaný kostolík a vyvolili za patróna sv. Vendelína. Uctievanie svätca prišlo zďaleka, z mesta St. Wendel v Sársku (Nemecko); ale ľudia tu i tam mali spoločnú vieru v katolíckej Cirkvi a spájali ich aj podobné podmienky - pastierstvo. Tak našiel sv. Vendelín aj v Zuberci svoju domovinu. Na obraze odovzdávajú traja Zuberčania svätcovi model ich kostola a listinu. Sv. Vendelín je zidealizovaný. Ale tá žena a tí muži sú konkrétne zuberské osoby v originálnych zuberských krochach. Starší Zuberčania si pamätajú ich mená: pani Kučerová, rodená Železníková, Jozef Janoštin (kľačiaci) a Jančo (stojaci s listinou). Keď Jelínek kreslil tento obraz, odkreslil obuv (krpce a naovlaky) z nohy kľačiaceho Alojza Bistara. Niektorí si pamätali, že maliar Jelínek počas svojho pobytu v Zuberci býval v dome pani Anny Fidekovej v dome č. d. 99 a pani Mária Fandáková mu varila.

(Pokračovanie na 6. strane)

Dvaja umelci a ich dielo v zuberskom kostole

(Dokončenie z 5. strany)

KAREL ZENTNER

Z jeho života

Z knihy Dr. Prokopa Tomana „Nový slovník československých výtvarných umělců“ (1947, nakladateľ Rudolf Ryšavý v Praze) máme nasledujúce informácie:

„Zentner, Karel. *17. 3. 1891 ve Frýdlantě. Sochař a řezbář v Libochovicích nad Ohří. Žák sochařské školy v Hořicích, pak na akademii v. u. v Praze u prof. Myslbeka. Nejraději tvoří studie koní; za svůj „Jeздеcký soubor“ obdržel Hlávkovu cestovní stipendium. Některá díla: „Jeздеcká socha“, „Splášené koně“, „Závody“, „Sohaj se džbánem“, „Netoliští tahouni“. Od něho je výzdoba spořitelny v Libochovicích a několik pomníků: Padlým ve světové válce v Mšeně u Budyně, ve Zdíbech, v Zákolanech, Pátku n. Ohří a j., „President T. G. Masaryk“. Činný též jako restaurátor starých památek. Samostatně vystavoval v Libochovicích (1927), ve Slaném (1928), v Lounech (1929 a v Praze (1935).“ Karel Zentner zomrel 19.02.1963 a je pochovaný na miestnom cintoríne v Libochovicích. V Podbieli tiež vytvoril náhrobný pomník pre rodičov pána farára Bárdoša (Historia parochialis ecclesiae Habovkensis – Historia farnosti Habovka, str.136). On je tým sochárom, ktorému vďačíme za sochu sv. Vendelína. Vyrezal ju v rokoch 1952-53.

Socha sv. Vendelína v presbytériu zuberského kostola

V kronike pána farára Bárdoša nájdeme nasledujúce informácie: Socha sv. Vendelína

na hlavnom oltári z lipového dreva, navrhol akademický sochár Karel Zentner. Pozlátli ju v r. 1953 reštaurátor J. Husička. V kronike je aj obraz sochy s podpisom „K. Zentner“ (pozri str. 140).

K soche sa viaže nasledujúca príhoda. Pri inštalovaní nového oltára v Zuberci v r. 1952, na ktorom bol sv. Vendelín (pre mnohých ľudí zo susedných obcí neznámy svätý), divili sa niektorí, koho to máme na oltári a medzi sebou si hovorili, že Zuberčani majú na oltári len akéhosi „hlopa“ (chlapa).

Vendelín má v ruke pastiersku palicu. Formy palice na vyobrazeniach boli rozdielne podľa času a miesta ich vzniku. Najstaršie sochy majú palicu ako kyjak, lebo pastier vtedy musel stádo brániť proti nebezpečenstvu. Neskôr to nebolo potrebné. Dobytkárstvo za menilo. Pastier potreboval palicu viac na to, aby mohol stádo vyhnať cez šire polia a lúky. Upevnil si teda na koniec palice malú lopatu, zobral hruď zeme a zahodil ju do diaľky. Stádo podľa toho vedelo, kam ísť. V tejto dobe mávali sochy sv. Vendelína takúto palicu. Existuje aj tretia forma - palica s ohybom, takou mohol pastier podržať za nohu zviera, o ktoré sa bolo treba zvlášť postarať, liečiť atď. Tak je to aj v našom prípade.

Ale palica v ruke sochy sv. Vendelína je nielen náčiním, ale aj znakom - znakom ochrany, znakom vedenia a riadenia. Tak je aj sv. Vendelín pre nás ochrancom, orodovateľom, vedúcim i riaditeľom.

Socha má okolo hlavy žiaru, znak svätosti. Zlato tento dojem zosilňuje. Okrem toho je postava sv. Vendelína zidealizovaná. Mohlo by sa zdať, že je nám tak sv. Vendelín vzdialený. Opýtajme sa sv. Vendelína: „Bol si ideálny?“ On nám odpovedá: „Nebol som ideálny, ale mal som ideál. Mój jediný ideál bol Ježiš. Nasledoval som ho“. Nasledujte ho aj vy. Dá sa to. To je jeho poslanstvo.

III. Pozostatky sv. Vendelína

Pri nohách sochy na obnovenom oltári kostola je postavený relikviár s pozostatkami sv. Vendelína. Jeho hrob sa nachádza v bazilike v meste St. Wendel. Odtiaľ k nám v roku 2007 doniesli zuberskí pútnici relikviu „nášho“ svätca. Bol to vzácny dar tejto baziliky nášmu kostolu. Odvtedy sú Zuberec i St. Wendel spojené nielen menom sv. Vendelína, ale aj skutoč-

ne, prakticky – relikviou. Ale to samo o sebe nestačí.

Spomeňme si na slová pápeža Jána XXIII. (* 25. 11. 1881, + 23. 6. 1963): „Tradícia nie je zachovávanie popola, ale odovzdávanie ohňa

(ako pri štafete).“ Nie je to nič iné ako to, po čom túžil Pán Ježiš: „Oheň som prišiel vrhnúť na zem; a čo chcem? Len aby už vzplanul!“ (Lk 12,49).

Zachovávajte tento oheň a tradujte to, čo vo vás horí.

Magdeburg/Zuberec – február 2009

Ludwig Stegl, farár

Foto: Vladimír Žuffa

Pietne miesto bude na Zverovke

Hory sú pre jedných zdrojom obživy, iným slúžia na oddych a ďalším na športové využitie. Odkedy sa človek pohybuje v horách a vysokohorskej prírode, je zákonite vystavený ich nástrahám a nebezpečenstvám. Veľakrát tieto zákonitosti podceňuje a potom zaplatí tú najväčšiu daň - svoj život.

Oblasť Západné Tatry si takúto daň vybrala už viac ako stokrát. Aj preto sa členovia Horskej služby už takmer pre 15 rokmi rozhodovali vybudovať v Roháčoch pietne miesto. Hlavným dôvodom bolo prejavíť úctu obetiam hôr, ale aj varovať návštevníkov pred podceňovaním sily prírody. Mnohé z obetí práve členovia Horskej služby transportovali s nasadením vlastných životov.

Na umiestnenie pietneho miesta boli navrhnuté viaceré lokality. Nastal rozkol medzi členmi HS, oblastným výborom a správou TANAPu. Minulý rok v marci Ján Jurina s niektorými seniormi HS túto otázku znova otvorili. A zdá, že všetko je na dobrej ceste. V spolupráci s obecným úradom sa robí všetko preto, aby sa v priebehu niekoľkých dní vydalo stavebné povolenie a začalo sa s výstavbou.

Štúdiu a projekt vypracovala architektka Lucia Marušilová. Pietne miesto bude na frekventovanom turistickom

mieste pri chate Zverovka, Dome Horskej služby a parkovisku. Bude súčasťou plánovaného náučného chodníka vedúceho na trase: Pučatinná poľana, jazero Maras, hotel Primula, pietne miesto, partizánsky cintorín, turistické informačné centrum TANAP a partizánska nemocnica. Pietne miesto bude pozostávať z dvoch brán. Brána obetí venovaná obetiam Západných Tatier a brána záchrancom venovaná ľuďom, ktorí riskujú svoje životy pre záchranu iných. Nebude chýbať kamenný val pre tabuľky obetí. Dominantou bude malá kaplička so zvoncom. Zvonica sa bude využívať aj pred bohoslužbami na Deň hôr.

Nuž, čaká nás nemálo práce, ale veríme, že dielo sa podarí. Chcel by som, v mene prípravného výboru, oslovíť podnikateľov, ale aj radových občanov, aby výstavbe pietneho miesta pomohli či už finančne alebo materiálne. Spoločnými silami sa dá dokázať veľa.

Stano Jandura

Liga proti rakovine ďakuje

Každoročne sa na Slovensku organizuje jarná kampaň Deň narcisov. Je to dobrovoľná zbierka pre Ligu proti rakovine Slovenskej republiky. Zbierka je jedným z mnohých spôsobov, ktorými sa táto charitatívna organizácia snaží finančne pomáhať pri riešení najzávažnejších problémov boja proti rakovine všade tam, kde je to potrebné. Jej prvoradou úlohou je odstrániť tabu v súvislosti s rakovinou, zmeniť postoj verejnosti k životným návykom a zdôrazniť prvotnú prevenciu. Druhou úlohou je starostlivosť o postihnutých pacientov, finančná pomoc onkologickým pracovníkám na zlepšenie diagnostického, terapeutického a laboratórneho vybavenia a zavedenia nových metód. Slovenská liga proti rakovine je aktívnym členom Európskej asociácie lig proti rakovine a Medzinárodnej únie proti rakovine.

Na Slovensku registrujeme ročne 20 000 nových prípadov ochorenia a 11 000 ľudí ročne na rakovinu zomiera. Ak dosiahneme vek 20 rokov, je veľmi potrebné všimnúť si svoje telo a chodiť na pravidelné preventívne lekárske prehliadky. Sami musíme žiť tak, aby sme jedli, pili, slnili sa s rozvahou. Dopriali si výdatný telesný i duševný odpočinok, pestovali šport - turistiku, plávanie, lyžovanie, beh, veď oravská krásna príroda nám poskytuje tak veľa možností.

U nás počas Dňa narcisov pracovali dobrovoľníčky zo ZŠ s MŠ Zuberec. Mohli

ste ich stretnúť v uliciach Zuberca a Oravského Bieleho Potoka. Akciu viedla pani učiteľka Erika Lichnerová. Za dobrovoľnú príspevok si všetci darovia mohli prirnúť kvet narcisu. Aj keď v dnešnej fažkej ekonomickej situácii rátame s každým eurom, predsa sa podaril nevídaný úspech, vyzbieralo sa krásnych 1358,38 eur. Vďaka si zaslúži každý bez ohľadu na to, či daroval viac alebo len malý finančný príspevok zo svojho platu, či dôchodku. Všetkým srdečne ďakujeme.

(el)

Postrehy z testovania deviatakov

Testovanie žiakov 9. ročníka z matematiky a slovenského jazyka prebiehalo v tomto školskom roku 11. marca. V porovnaní s celoslovenským priemerom žiaci našej školy dosiahli percentuálne lepšie monitorovacie výsledky v predmete matematika. Tohtoročný monitor bol pre žiakov menej náročný ako minulý rok, pretože sa netestovala čitateľská zručnosť a matematická gramotnosť. Testovací monitor obsahoval 20 úloh z matematiky a 20 úloh zo slovenského jazyka. Čas písania bol v obidvoch predmetoch rovnaký, jedna vyučovacia hodina, teda 45 minút. Tento časový priestor sa však v predmete matematika javil ako nedostatočný. Nevýhodou nízkeho počtu úloh bolo aj to, že v prípade neúspešného riešenia jednej úlohy strácali žiaci až 5 %.

Dosiahnuté výsledky sú nasledovné: slovenský jazyk - 60,7 % (SR - 61,2%), matematika 56,8 % (SR - 53 %). Podľa vyjadrenia vyučujúcich slovenského jazyka a matematiky tohtoročný deviaty ročník patrí medzi prospechovo slabšie ročníky. Prevládajú v ňom žiaci hodnotení známku dobrý a nedostatočný. Okrem toho nám opäť niektorí výborní žiaci odišli z ôsmeho ročníka na bilingválne gymnázium. Učebné osnovy neposkytujú dostatok časového priestoru na dôkladnejšiu systematizáciu a utvrdzovanie nadobudnutých vedomostí. Aj keď sa úlohy v jednotlivých predmetoch zdali primerane náročné, mnohé považovali žiaci za zavádzajúce, hlavne v predmete slovenský jazyk. V skutočnosti išlo o aplikáciu

pomerne jednoduchého učiva na ťažšej úlohe. Často ich práve tieto úlohy zneistili.

V časovom i psychickom strese mnohí nestihli vypracovať všetky úlohy, hlavne z matematiky, a dopúšťali sa i mnohých formálnych chýb, keď si nesprávne prečítali úlohy a robili chyby z nepozornosti. Je nám ľúto najmä žiakov, ktorých vedomosti sú na dobrej úrovni, zodpovedne pristupovali k príprave, a napriek tomu sa im nepodarilo dosiahnuť výsledky, ktoré chceli, pretože stresovú situáciu nezvládli.

Dnes sa však už môžeme tešiť z toho, že väčšine sa podarilo dostať na zvolený typ strednej školy, kde a im prajeme úspešný štart.

*Marta Kovalčíková
učiteľka*

Žiaci povedali o monitore

- Monitor nebol veľmi zložitý. Práve naopak, myslím si, že úlohy boli celkom jednoduché. Väčšiu úlohu zohral stres, hlavne po matematike, ktorú sme písali najskôr. Nemala som z nej dobrý pocit a bála som sa, že slovenčinu ešte viac pokazím. Nakoniec všetko dobre dopadlo. Napriek tomu, že som slovenčinu napísala lepšie, myslím si, že v matematike neboli až také zavádzajúce úlohy.

- Prvýkrát som sa cítila ako pred „veľkou skúškou“ a mala som výčitky svedomia, že som sa nepripravovala zodpovednejšie. Je to pre mňa poučenie do budúcnosti.

- Na monitor som sa doma moc nepripravoval, lebo všetko podstatné sme prebrali a zopakovali v škole. Hlavnú úlohu u mňa zohral stres, ten mi bránil naplno sa sústrediť.

- V škole nás pripravili dobre a s výsledkami som spokojný.

- S výsledkami som spokojná, aj keď som v strese porobila „hlúpe“ chyby. Na matematike sme mali málo času, preto som si tri úlohy iba tipla. Ďakujeme pani učiteľkám za vynikajúcu prípravu.

- Podľa mňa bol monitor ťažký, boli tam hrozne chytáky. Ja som ho úplne pokazila. Šťastie, že mi výsledky nebrali na strednú školu.

- Napriek tomu, že nebol ťažký, nenapísala som ho najlepšie. Myslim, že sme boli pripravení veľmi dobre, ale stres a nervozita, ktoré vládli pred písaním na chodbách sa dali krájať.

- Pripravovala som sa len v škole. V ten deň to bola hrôza, zvlášť po matike, keď baby začali plakať...

- Z monitора mám dobrý pocit, čakal som, že to bude oveľa ťažšie. Aj časovo som ho stihol s veľkou rezervou. Keď som sa dozvedel výsledok, bol som nadmieru spokojný.

- Mohli sme ho napísať aj lepšie, lebo sme mali dobrú prípravu. Za hlúpe chyby vďačíme stresu.

Na okresnom kole prvá Martina Jendraššáková

V tohtoročnom školskom kole Hviezdoslavovho Kubína v ZŠ Zuberec súťažilo 43 recitátorov. Záujem o umelecký prednes je už dlhodobo vyšší na prvom stupni, najslabšie býva obsadená 3. kategória (7., 8. a 9. ročník). Najväčší problém robí žiakom vhodný výber ukážok. Dobrým pomocníkom býva pre nich školská knižnica a pani učiteľka Erika Lichnerová, ktorá vždy pomôže žiakom vybrať vhodný text na recitovanie. Aj keď sa do knižnice neustále dopĺňajú nové knihy, stále pocítujeme nedostatok najnovšej literatúry vhodnej na umelecký prednes. Úroveň umeleckého prednesu bola rôzna. Najlepšie svoje ukážky zvládli tzv. "rodení" recitátori, s ktorými sa učiteľom veľmi dobre pracuje, lebo ich prednes sa dá umelecky tvarovať. Víťazi jednotlivých kategórií sú: **I. kategória**

Poézia

1. Ivana Pavčová, 3. B
2. Zuzana Borská, 4. B
3. Soňa Hudecová, 3. A

Próza

1. Maroš Gonšenička, 3. B
2. Ivanka Šimčíková, 3. B
3. Daniela Borská, 4. A

II. kategória

Poézia

1. Neudelený
2. Katarína Ulrichová, 7. B
3. Natália Šišková, 5. trieda
Andrea Šangalová, 6. A

Próza

1. Mária Matiščíková, 7. A
2. Mária Orčová, 6. B
3. Adriana Šangalová, 6. A
Matúš Taraj, 7. A

III. kategória

Poézia

1. Lenka Ťapajáková, 9. B
2. Klaudia Habová, 9. A
3. Ivona Barancová, 8. A

Próza

1. Martina Jendraššáková, 8. B
2. Mária Kurcinová, 9. B
3. Neudelený

Na okresnom kole Hviezdoslavovho Kubína, ktoré sa konalo v Základnej škole Š. Šmálika v Tvrdošine 24. apríla 2009, reprezentovali školu dvaja žiaci. Obaja sa umiestnili na popredných miestach. Žiačka 8. B Martina Jendraššáková obsadila v III. kat. próza 1. miesto a žiak 3. A Maroš Gonšenička v kat. I. próza 3. miesto.

Gratulujeme!

Súťaž o najlepšiu pravopis

Pravopis je vzácné dedičstvo, ktoré sme zdedili po predkoch a musíme vyvinúť trochu úsilia, aby sme si ho osvojili. V tomto duchu sa niesla súťaž žiakov ZŠ Zuberec v pravopise. Svoje schopnosti v písaní bez pravopisných chýb si zmerali žiaci a žiačky II. stupňa. Súťaž ukázala, že pravopisné zručnosti našich žiakov sú veľmi dobré. Súťažilo sa v dvoch kategóriách a najlepšie si počínali nasledovní žiaci:

I. kategória - 5. a 6. ročník:

1. Marián Vrečka, 6. B
2. Denis Šroba, 6. A
3. Mária Orčová, 6. B

II. kategória - 7., 8. a 9. ročník:

1. Nikola Gibasová, 9. A
2. Ivana Žáková, 9. B
3. Mária Kurcinová, 9. A

Z tvorivosti

Naša škola v roku 2500 - takýto názov mala tohtoročná súťaž v literárnej tvorivosti žiakov ZŠ Zuberec. A tu je ukážka jednej žiackej práce:

Báseň z roku 2500

Prekvapenia veľké zastihli nás, to všetko spôsobil ubehnutý čas.

Zmenila sa celkom škola, taká nemoderná predtým bola. V triede máme rôzne prístroje, musíme nosiť zvláštne výstroje.

Vyučujú nás iba roboty, no nemajú s tým veľa roboty. Vzdelenie nemáme skoro žiadne, veď nás tie roboty neučia poriadne.

Vráťte sa pani učiteľky, aj keď ste veľké mučiteľky!

Lenka Pavčová, 6. A

Ako vznikol Kriváň

(vlastná bája)

Kedysi dávno bol Kriváň rovný a volal sa Vrcholec, lebo bol vysoký. No raz prišla silná búrka a pretože Vrcholec bol hrozne vysoko, až do tej polohy, kde búrka bola najhoršia, skrivil sa a odvtedy sa volá Kriváň.

Tomáš Gonšenička, 5. roč.

Šindlovec

Žila raz jedna chudobná rodina blízko lesa. Otec chodil cez zimu do lesa a rúbalo drevo, aby si mohli urobiť šindle na strechu. Synček Kubko mu pomáhal. Robili tak každú zimu. Aj keď boli chudobní, mali sa dobre. Jedného dňa, keď bola veľká zima, chcel ist Kubko otvoriť pomáhať rúbať drevo. Otec najprv nesúhlasil, ale potom povedal, že aspoň tam nebude sám. Keď otec nakladal drevo do voza nevyšiel si, že stúpil koňovi na nohu. Kôň sa rozutekal a keďže nebolo skoro nič vidno, narazil do stromu a drevo sa rozkotúlalo dolu svahom. Dolu akurát Kubko rúbalo strom a tak si nevyšiel, že sa naňho rúti drevo s vozom. Kubka privrátilo drevo. Len tak-tak ho otec vyslobodil. V okolí neboli žiadni doktor ani ľudia, ktorí by mu pomohli. Aj keď ho liečili zázračnými bylinkami, aj keď sa modlili a starali sa oňho, nič nepomáhalo. Keď Kubko zomrel rozhodli sa ľudia pomenovať tento vrch Šindlovec. Preto keď počujete tento názov spomeňte si na Kubka a na šindle, ktoré vyrábali ľudia z dreva z tohto vrchu.

Dominika Zubeková, 5. A

Oravské a Kubínske krpčeka aj s Roháčikom

Do 350 detí z Oravy, ktorých záľubou je folklórny tanec a spev, sa 2. apríla 2009 stretlo na regionálnej prehladke Oravské krpčeka. Súťaž sa konala v Dome kultúry Nižná. Svoje umenie a schopnosti pred porotou i divákmi predviedlo 14 detských folklórnych súborov z okresov Námestovo, Tvrdošín a Dolný Kubín. Nechýbal medzi nimi Roháčik zo Zuberca.

Predstavil sa pásmom Jarná brána a odniesol si víťazstvo za okres Tvrdošín. Program autorsky a režijne pripravila Daniela Žuffová a deti sa v ňom prirúčajú zberu jarných liečivých bylínok. S pásmom sa 3. mája 2009 Roháčik predstavil aj na krajskej súťažnej prehladke detských folklórnych súborov Kubínske krpčeka. Hoci tu víťazstvo patrilo iným súborom, deti zo súboru Roháčik sa porote páčili. Program Jarná brána bude uvedený v rámci detského programu na 34. Podroháčskych folklórnych slávnostiach.

(r)

Izraelčania a ich týždeň plný nádherných zážitkov

Žilinský samosprávny kraj každoročne pripravuje tematické cesty pre zahraničných touroperátorov a médiá. Cieľom takýchto infocestí je prezentácia služieb cestovného ruchu v Žilinskom kraji. Počas uplynulých rokov náš kraj navštívili touroperátori a médiá zo Škandinávie, Nemecka, Rakúska, Ruska, Chorvátska, Ukrajiny. Tento rok koncom marca náš kraj navštívili zástupcovia médií a touroperátori z Izraela.

Myšlienka návštevy vznikla pri pracovnom stretnutí predsedu Žilinského samosprávneho kraja Juraja Blanára a izraelského veľvyslancu v SR Zeeva Bokera, ktorý sa infocesty aj osobne zúčastnil. Cieľom bola podpora rozvoja

aktívneho zahraničného cestovného ruchu prostredníctvom prezentácie kultúrneho, historického a prírodného potenciálu kraja, vrátane prezentácie stredísk a služieb cestovného ruchu.

Zuberec už aj v minulosti spolupracoval so Žilinským samosprávnym krajom a prezentoval svoju ponuku. Minulý rok v septembri nás navštívili touroperátori z Ruska. Tento rok to v našom kraji bola V. infocesta a niesla názov Objavte Žilinský kraj – klenot Slovenska. Touroperátori z Izraela mali možnosť zachytiť krásy Západných Tatier 27. marca 2009. Nielenže zažili poriadnu nádielku zimy, ktorú ako povedala jedna z účastníčok „nezažila už 52 ro-

kov“, ale mali možnosť ochutnať oravské jedlo, čučoriedkový koláč aj čučoriedkovice. Okrem Oravy Izraelčania navštívili aj Liptov, Turiec, Kysuce a Horné Považie.

Izraelské médiá hodnotili týždeň na Slovensku ako „týždeň plný nádherných zážitkov“. Necelely týždeň po príchode do Izraela nám poslali správu o odvysielanom programe v národnom izraelskom rádiu pod názvom „krásy prírody a hudba Slovenska“. Tamojšia televízia pripravuje ďalšie tri relácie Slovensku. Ďakujeme firmám i jednotlivcom, ktorí sa zapojili a spolupracovali pri príprave pobytu Izraelčanov. Aj takáto forma je jedna z možností ako sa zviditeľníme.

A. Železníková, TIK

Zo včelárskej histórie v Zuberci

Včela medonosná (*Apis mellifera* L., 1758) patrí medzi najznámejších zástupcov spoločenského hmyzu. Pôvodne žila len v Európe, Ázii a v Afrike. Do Ameriky, Austrálie a na Nový Zéland bola privedená až niekedy v 17. storočí. Má najvyššie hospodárske využitie.

Keď človek poznal, že môže od včiel získať med a vosk, snažil sa ich využiť pre svoj úžitok. Nebolo to však ľahké, včely žili väčšinou v dutých stromoch. Keď ich chcel zobrať, musel tú časť s osadenými včelami oddeliť, a tak odniesť k svojmu obydlíu, ak to dokázal. Včelárstvo na vedeckom základe sa však začalo až roku 1841 zavedením úlov moderných typov s voľnými rámčekom pre plásty a s oddielom pre zásoby medu. Až do vynájdenia tohto typu používali sa úle slamené, z ktorých sa pred vyberaním medu včely vykiadali horiacou sírou. Včely sa ňou síce vyplašili, ale obyčajne aj usmrtili.

Odvtedy človek žije so včelou, hoci sa mu nikdy nepodarilo skrotiť ju tak, ako domáce zvieratá. Po čase sa začali vyrábať úle takzvané kláty. Vyrábali to tak, že sa zo stromu vypílili tzv. kláty alebo dlažby, vnútro vydlabali, upravili leťáč, na vrch dali striešku a chytené roje tam zosypali do vnútra. Neskôr vyrábali aj slamené úle, ktoré boli ľahké a praktickejšie pre včelára. Pri medobraní sa med lisoval ručne. O tento produkt bol záujem zvlášť u bohatých, med sa používal ako liek. Neskôr včelári museli odovzdávať vtedajším zemepánom určité množstvo medu ako daň, tiež aj vosk, z ktorého sa vyrábali sviece.

U nás a v okolitých dedinách má včelárstvo viac ako 100-ročnú tradíciu. Včeláři sa v klátoch aj v slamených úloch. Hoci včelár-

stvo nebolo na takej úrovni ako dnes, zato príroda bola štedrejšia. Lúky boli kvetnaté, po siatinách kvitla ohnica, čo bol hlavný zdroj znášky a medovina bola častejšia ako dnes. Teraz rastie vysoká tráva, ktorá nemeduje. Paša sa nachádza len na okraji obrábaných lánov poľa. Včely zalietavajú aj na zalesnené lokality, odkiaľ donášajú kvalitnejší nektár, niekedy aj medovicu. Dnešní včelári to nemajú ľahké. Sme tu vysoko pod horami, priaznivých dní, ktoré sú potrebné na tvorbu nektáru je málo. Často je tu oneskorená jar, chladno a daždivo a to spomaľuje rozvoj včelstva. Napriek tomu máme kvalitnejší med ako v nižšie položené krajoch.

Včelár sa musí s láskou pozeráť na usilovnosť včelíčiek. Každá včela v úli má svoju robotu, jeden stavajú bunky, ďalšie nosia peľ a nektár. Mladé včielky sa starajú o kŕmenie plodu, staršie sú strážkyne a zároveň sa aj zalietavajú až potom donášajú nektár, ktorý prepracujú na sladký med. Sú aj strážkyne, ktoré bránia a nedajú vojsť včelám z iného úľa. Každá včielka má svoju robotu, ktorú často nevčelári ani nepochopia.

Včelárstvo nám prináša mnoho osohu. Med je pokrm aj liek. Včelí jed sa používa na liečenie reumatických chorôb. Peľ je tiež vzácny, má celý rad liečivých vlastností, hovorí sa, že je to zázračná potrava. Viac známy je propolis a je oň veľký záujem. Vosk sa používa na výrobu rôznych liečivých masťí. Včela je tiež nenahraditeľná pre poľnohospodárstvo pri opeľovaní rastlín. Keď niekoho uštipnú včely, čo je bežné počas leta, netreba sa báť žihadla, to je injekcia pre zdravie, pravdaže s výnimkou alergických ľudí. Poznám jednu pani, čo ju najmenej päťdesiat včiel uštiplo

naraz a nič sa jej nestalo, ba ešte bola zdravšia ako predtým a mala už blízko deväťdesiat rokov. Stalo sa to keď okopávala zemiaky. Na malej kebezi bol usadený malý chumáčik včiel. Nechtiac uderila motykou do chumáčika a včielky na ňu zaútočili a poštipali ju po celom tele. Takže nebojte sa žihadiel, je to liek.

Dnes mladí ľudia nemajú taký záujem o včelárstvo ako prv. Možno k tomu chýbajú aj spoločenské podmienky. O to s väčšou úctou spomíname na zuberských včelárov, ktorí už nie sú medzi nami. Hospodárili v ťažších podmienkach, keď nebolo včelárskych pomôcok a časopisov, včelárskeho náradia a mnohé si vedeli a museli vyrobiť sami.

Nežijúci zuberský včelári: Ondrej Jantoľák, Ján Šveláň, Jozef Bistar, Alojz Bistar, Ján Majerčák, Štefan Majerčák, Jozef Bažík, Jozef Železník, Matej Šuriňák, Viktor Šimičák, Ludovít Matiašovský, Tomáš Matiščík, Jozef Kováčik, Jozef Růčka, Alojz Harmata, Roman Fandák, Jozef Prč, Ján Prč, Ján Urban, Pavol Magerčák, Osvald – lesník, Alojz Šveláň, Tomáš Šiška, Červeň – lesník, Ján Jančo, Ján Šiška, Jozef Šiška, Ondrej Borsík, Jozef Gejdoš, Jozef Gejdoš, Jozef Maťuš, Peter Fandák, Václav Lukeš, Jozef Šroba, Olbert – lesník, Ondrej Valek, Jozef Chovančák, Martin Pilarčík, Ján Letrich lesník, Karol Jančo lesník, Juraj Majerčák - lesník

Dnešní včelári: František Jurina, Ondrej Šiška, Marián Valek, Blažena Šuriňáková, Jozef Prč, Alojz Gejdoš, Ján Gejdoš, MUDr. Daniel Šiška, Ing. Marián Železník, Ing. Juraj Majerčák, Margita Majerčáková, Jozef Bistar.

Ondrej Šiška, st.

Poliaci chcú viac ako len ubytovanie

Prvý májový víkend v Zakopanem patril Slovákom. Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR) pripravila rozsiahlu prezentáciu možností cestovného ruchu na Slovensku pod názvom VEĽKÝ TATRANSKÝ MÁJOVÝ VÍKEND. SLOVENSKÉ DNI V ZAKOPANOM. Hlavným zámerom podujatia bolo oslovenie poľskej klientely a pozvanie na Slovensko. Prezentáčným podujatím v Zakopanem vyvrcholila reklamná kampaň zahraničného zastúpenia SACR v Poľsku pred letnou turistickou sezónou.

Na zviditeľnenie značky Slovensko prebiehala počas celého víkendu v najväčšej poľskej komerčnej rozhlasovej stanici reklamná kampaň. Počas týchto troch dní sa malo možnosť predstaviť 14 slovenských subjektov cestovného ruchu v drevených goralských stánkoch. Prezentovali sa SACR, Klastor Liptov, Aquapark Tatralandia, Thermal park Bešeňová, Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry a mnohé ďalšie subjekty, medzi ktorými bola aj Orava. Na hlavnej scéne amfiteátra sa predstavili poľské i slovenské folklórne a populárne skupiny. Svoje zručnosti tu predviedli aj slovenskí umeleckí kováci a sokoliari zo Združenia sv. Bavóna.

Hlavným zámerom podujatia bolo predstaviť nové produkty letnej sezóny ale aj pripomenúť tie staršie. Hostia sa ani tak nezaujímali o ubytovacie zariadenia, ale o celkovú ponuku, atrakcie – čo môžu robiť, keď prídu na dovolenku na Oravu, resp. do Zuberca. Možno je to jeden z podnetov na zamyslenie sa, či bude stačiť, ak v budúcnosti budeme hosťom ponúkať len ubytovanie. To môžu nájsť aj v iných turisticky atraktívnych častiach Slovenska. Ak im ponúkame niečo viac k aktívnemu oddychu a k tomu priložíme krásy nášho okolia, určite k nám Poliaci prídu.

A. Železníková, TIK

Habovský kardan

Tohtoročný Habovský kardan sa uskutoční 25. a 26. júla 2009 a bude to už jubilejný 10. ročník. Na populárnu súťaž podomácky vyrobených malotráktorov pripravujú organizátori zaujímavý program. Okrem pretekov malotráktorov divákov čakajú preteky terénnych áut, jazdy na štvorkolkách, súťaž koňov a traktorov, ale aj preteky na horských bicykloch v bahnísku. Deti sa môžu tešiť na rôzne atrakcie, mládež na diskotéku a všetci na koncert skupín Kamienok a Kill Bill. (r)

Vypísané z matricy roka 2009

Narodili sa

17. 3. 2009 Vanesa Šveláňová

Opovedali sme na poslednej ceste

17. 3. 2009 Margita Šimičáková (1920)

29. 3. 2009 Mária Lukešová (1924)

Manželstvo uzatvorili

21. 3. 2009 Vladimír Tunák a Jana Jurinová

Blahoželáme jubilantom

70 rokov
30. 3. Ján Žuffa
2. 4. Anna Matiščíková

Šestotrinástky u Ľuba Kováľa

V sobotu 2. mája 2009 popoľudní sa v Bore pred reštauráciou Steak House - El Bor stretli priaznivci osobných vozidiel TATRA 613. Tieto, v minulosti „šéfske“ autá, dnes už patria k veteránom. Podnik Tatra Kopřivnica ich vyrábala v pobočnom závode Tatra Příbor. Celkom sa ich vyrobilo okolo 10 000 kusov. Z nich 80 % je už na šrotoviskách. Dnes sú vyhľadávaným objektom automobilových zberateľov a bežne ich môžeme vídať na stretnutiach milovníkov

automobilov. Jednu zo „613“ vlastní MUDr. Pavol Brečka, ktorý je zároveň členom Tatra autoclub Slovakia a bol organizátorom podujatia. Svoju Tatru na tomto stretnutí predstavil po prvýkrát po vynovení.

Pred reštauráciou Ľuba Kováľa v Bore sa zišlo celkom osem Tatier. Bolo čo obdivovať. Toto najdrahšie socialistické československé auto sa ešte aj dnes milovníkom áut páči. Účastník Roman Maďar z Bratislavy so sebou

v Tatre doviezol country kapelu, v ktorej aj sám hrá. Nálada bola výborná. Ľubo upiekol prasiatko, muzikanti hrali a všetko vyzeralo tak, akoby v Steak House v Bore bolo výjazdové zasadnutie niekdajších stranických a vládnych činiteľov. Tatra 613 vo svojich časoch totiž nebola bežne dostupným autom. Vozili sa v nej prezidenti, štátnici, riaditelia podnikov. Jednoducho, šéfovia. Dnes patrí fanúšikom motorizmu, ale tiež len tým, čo na to majú. (r)

Foto: Ján Matiščík

Bokami Západných Tatier 2009

27. až 29. marca 2009 sa podarilo uskutočniť 2. ročník skialpinistických pretekov Bokami Západných Tatier. Považujeme ich za slovenskú obdobu Pierra Menty (skialpinistické preteky v Savojských Alpách nazvané Pierra Menta). Termín pretekov bol tesne pred uskutočnením ohrozený pre zvýšené lavínové nebezpečenstvo. Organizátori mohli len dúfať v počasie a podmienky, aké boli dopriate pretekárom pred rokom. Nakoniec sa usporiadatelia pretekov TJ Družba Smrečany, Žiar - SK Žiarska dolina, TJ Roháče Zuberec, HO James Bobrovec, JAMES, HZS a spoluorganizátori obce Žiar, Smrečany, Zuberec a Bobrovec rozhodli pre úpravu profilu tratí. Trate nevedli cez sedlá, aby bola zabezpečená bezpečnosť pretekárov a aký-taký pôžitok z lyžovačky vo voľnom teréne. Každá etapa mala štart a cieľ na tom istom mieste. Hlavný cieľ pretekov: spojenie troch dolín a prevedenie pretekárov bokami Západných Tatier zostal splnený. Pretekári (dvojice) súťažili počas 3 dní formou štart-cieľ a víťazom sa stalo družstvo s najnižším súčtom dosiahnutých bodov v jednotlivých dňoch. Prvá etapa mala štart pri chate Ďumbier v Bobroveckej doline, druhá etapa v sobotu na Kope pod Zverovkou a v nedeľu sa pretekári popasovali s traťou pripravenou v Žiarskej doline.

Očakával sa väčší počet pretekárov, odradilo ich však počasie. Aj napriek tomu, sa na štart postavilo

23 skialpinistických dvojíc zo Slovenska a Českej republiky, ktorí počas troch dní absolvovali prevýšenie 5200 m. Hoci počasie zariadilo, že preteky neboli takou lahôdkou ako minulý rok, malo toto podujatie všetko, čo si dalo za cieľ. Tri nádherné dni strávené na kopcoch, medzi ľuďmi, ktorí žijú pre hory a lásku k tomuto športu. Zostáva len dúfať, že sa pretekári a organizátori, ako aj priaznivci skialpinizmu stretnú takto aj o rok.

Výsledky:

Muži (15 dvojíc): 1. T. Kucík, L. Trizna (HO James Bobrovec),

2. Milan Maďaj (AKL VK Alpine Pro Ski Trab team), Roman Kuczynski (TJ TZ Třinec), 3. Milan Písařík, Peter Gebura (HO James Dolný Kubín).

Ženy (2 dvojice): 1. Juliana Stýková (Banská Bystrica), Michaela Izakovičová (HK Kamenná chata), 2. Petra Čechová, Petra Šoubová (SKOL CZ)

Veteráni (6 dvojíc): 1. Jiří Kalousek, Jozef Hepnar (Skialpin klub HS Orlické hory), 2. Rudo Kapusta (Jasod-Zabokrekry), Ondrej Praňuk (Džentl Martin), 3. Jan Fajt, Jiří Špaček (Skialpin klub HS Orlické hory)

Beáta Jurinová

Foto: Branislav Jurina

Záchranári HS na súťažiach

Štyri súťažné disciplíny, a to lezenie v ľade, na skale, horský kros na skialpinistických lyžiach a obrovský slalom s kanadskými saňami museli zvládnuť účastníci 8. ročníka medzinárodných pretekov horských služieb – „Memoriál Vlada Tatarku“. Preteky sa konali v Tatranskej Lomnici 14. 3. 2009 za účasti 61 pretekárov zo 4 krajín - Slovenska, Česka, Poľska a Talianska. V kategórii „A“ (do 40 rokov) sa víťazom stal Eduard Lipták (HZS Vysoké Tatry), na druhom mieste skončil Rastislav Šroba (HZS Západné Tatry). Braňo Jurina skončil na 12. mieste.

*****

Ďalšie Medzinárodné preteky HS sa konali 21. marca 2009 v Žiarskej doline. Zúčastnili sa ich pretekári piatich krajín, okrem Slovákov, Čechov a Poľakov, tu súťažili aj Srbi a Slovinci. 41 dvojíc si meralo sily v skialpinizme, obrovskom slalome, ošetrovaní ranených a zvoze na saniach. Zástupcovia HS ZT- sever súrodenci Beata a Braňo Jurinovi skončili na 10. mieste, Peter Paľa a Pavol Brna na 15. mieste.

*****

Pri príležitosti 100-ho výročia založenia horskej služby v Poľsku (TOPR) sa v dňoch 27. – 28. 3. 2009 v okolí Zakopaného konali medzinárodné preteky horských záchraných služieb – Memoriál Klimka Bachledy. Zúčastnilo sa ho 80 horských záchranárov z Poľska, Nemecka, Slovenska, Talianska, Francúzska, Bulharska, Rumunska, Česka a Slovenska. Medzi šesticou slovenských záchranárov súťažil aj Rastislav Šroba. Pretekával vo dvojici s Martinom Matušekom (Vysoké Tatry) - v jazdárskych disciplínach získali 3. miesto v strednej kategórii pretekárov a 6. miesto v celkovom hodnotení všetkých pretekárov v kombinácii. V individuálnom zjazde (dve kolá obrovského slalomu) bol Rasťo Šroba piaty.

(rš)

